

Т. Ю. Кальченко

Поетична концептуалізація *людини*
в ліриці І. Римарука

Визначальним для творення образу людини в поетичній мові І. Римарука є усвідомлення ліричним героєм себе як митця, а також осмислення людської долі. При цьому людина переважно постає як духовна істота головним чином через мову, пам'ять, почуття, ставлення до релігії. Людина в поетичній картині світу аналізованого автора взаємодіє зі Всесвітом – у віршах цій взаємодії відповідають концептосфери буття, простору, часу, змін і перетворень.

Продуктивним для окреслення концепту «людина» є використання біблійних мотивів, крізь призму яких осмислюється сьогодення (*...з дороги збилися / тріє царі у маскхалатах*), важливою також є широко використана поетом християнська символіка: *хрест, риба, терновий вінок, Віфлеємська зоря, чаша, ясла*, – кожен образ є ключовим для розкриття відповідного мотиву.

Для творення образу людини велике значення має концептосфера «душа». Образ душі як сокровенної сутності людини виявляється ключовим у тих поезіях, де розкривається усвідомлення себе як поета, ставлення до Слова, поезії. Характерними для вираження цього мотиву є відчуттєві

метафори. Віднайдення Слова невіддільне від болю душі і звільнення від страху (*...бо вкоleih душу – а розкоleih слово / і оніміси – вільний як ріка...*). Душа може бути схарактеризована як у позитивному плані (оцінні епітети *висока, полуднева*), так і в негативному. Зокрема, негативна характеристика передається епітетом *рум'яний*, який відсилає до тілесного, низького – на протигагу духовному, високому (*Душино між рум'яних душ...*).

Отже, творення образу людини у віршах І. Римарука виявляється через ставлення до віри, життя і смерті, через розкриття душі як сутності людини.